

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

486. An possit confirmator in confirmando, vel cassando electionem uti notitiâ privatâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

quod, si tamen adesset lex, quæ & in hoc casu præcepisset inquisitionem fieri, eam debere servari, per quod satis indicare videtur, modò non existere talem legem: adeòque dum ea inquisitio præcipitur *c. nihil. c. postquam*, hunc casum excipi.

Questio 484. Qualiter sumenda ista informatio super valore electionis, & electi qualitatibus, an judicialiter, an extrajudicialiter; an inquirendo specialiter, an generaliter?

Respondeo ad primum: ubi confirmator procedi judicialiter examinatis testibus cum juramento, debet hæc inquisitio fieri judicialiter, examinando nimirum testes cum juramento. Barbof. *juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Donat. To. 2. tr. 7. q. 5. n. 6.* (ubi etiam quòd judicialiter sit procedendum, ubi electus habet malam famam) Pass. *de elect. c. 33. n. 89. & n. 140.* ubi: quando pars instat pro cassatione, seu sunt oppositores, aut datur coelectus, judicialiter procedendum est, & institui debet processus, & procedi ordine juris servato, pro quo citat Marefchot. *l. 1. variar. c. 42. n. 30. Sigism. dub. 44. n. 8.* Quamvis & hoc ipsum limitet Pass. *cit. n. 140.* dum ait, quamvis, quando etiam proceditur ad instantiam partis, lis & iudicium sit contentiosum, procedi possit sine strepitu & figurâ iudicii, ut in confirmationibus Abbatissarum. *c. indemnitatibus, §. sane. de elect. in 6.* Vel si Judex habet privilegium, ut sine strepitu procedat. Ex quo tamen ad instantiam partis procedit, non potest omnino sine forma iudicii procedere, sed parte instante debet illi, quæ iuste petit, concedere, etiam in modo procedendi.

2. Verùm per se loquendo non est necessaria hæc judicialis inquisitio, sed sufficit, confirmatorem inquirere per famam & literas testimoniales. Pass. *cit. n. 89. & 111.* dicens, hinc positum id esse in confirmatoris arbitrio, ut juxta qualitatem personæ, criminis, vel idoneitatis præsumptæ, & conditione negotij agat, quod opportunum videbitur, ac citans pro hoc Abb. *in c. postquam, de elect. n. 5. Peyr. in formular. lit. E. c. 18. n. 3. Sigism. dub. 44. n. 8.* Idem tenet Barbof. *juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Gonz. ad reg. 8. gl. 9. §. 1. in annot. contra nullitat. & attentat. in caus. benef. n. 43.* ubi; quòd juxta formam *c. fin. de elect. in 6.* disponentis, ut in confirmatione electionis vocentur competitores per edicta, & admittantur oppositores, interdum procedi potest extrajudicialiter, & interdum ac plurimum processus fieri debet cum cognitione causæ, & in contradictorio iudicio, & requiritur diffinitiva pronuntiatio secundum casus & occasiones occurrentes, & prout natura negotij postulat. citat pro hoc Lambert. *de jurep. l. 2. q. 11. a. 4. n. 3. & q. 8. a. 11. & Franc. in c. constitut. de appell. n. 9.*

3. Unde jam etiam ad hanc electi idoneitatem probandam pro confirmatoris satisfactione non est necessaria judicialis plena probatio, sed sufficit extrajudicialis, & quæ habeatur per testes non juratos, & deponentes de voce, & fama, & per literas testimoniales, & omni viâ, quæ moralem certitudinem possit inducere, eò quòd confirmator debeat esse moraliter certus de confirmandi idoneitate. Pass. *n. 90.* Quinimò, si adsit intrusus & contradictor, in sumenda illa informatione idoneitatis, quam confirmator accipit ex officio pro sui informatione, non esse ad hoc opus citare intrusum, vel

contradictorem illum, cum informatio illa sumatur pro informatione confirmatoris, ne officium detur indigno (uti nec Execucutor literarum Apostolicarum concedentium beneficium in formâ dignum, tenetur citare intrusum vel contradictorem, si quis sit, ut ex Leone in *Thef. fori eccl. c. 17. a. n. 13. & Rota decif. 4. de sent. & rejudic. n. 5. in antiq. probat. Garc. p. 6. c. 2. n. 243.*) tradit Pass. *cit. n. 90.* Qui tamen benè monet, debere semper confirmatorem in hoc servare formam, si aliqua est statuta à lege vel consuetudine.

4. Respondeo ad secundum: quando confirmator procedit ex officio, nisi præcedat infamia, vel aliud indicium sufficiens ad inquisitionem specialem, non posse confirmatorem inquirere in specie, sed solum in genere inquirendo, cujus fama sit electus, tradit Pass. *n. 91.* citans pro hoc Castell. *de elect. c. 1. q. n. 10. Lavor. c. 25. n. 56. Abb. in c. postquam. n. 5.*

Questio 485. An ergo etiam sufficiat notitia extrajudicialis, seu quòd informet se extrajudicialiter de valore electionis, & electi vita ac moribus, dñ & ulto cassare electionem, siquidem longe diversa est in hoc ratio, cum injusta confirmatione per se fiat injuria solum bono communi; per injustam verò cassationem fiat injuria bono communi, Electoribus & electo?

Respondeo: confirmatorem, etiâ dum procedit ad cassandam electionem, & negandam electo confirmationem, non teneri procedere judicialiter, examinando testes cum juramento, & servatis illis juris solemnitatibus, quæ servari debent, ubi non proceditur summarie, & sine strepitu iudicii; sed sufficit, quòd causam rationabilem, quæ illum movit ad cassandam electionem, probatam habeat extrajudicialiter per fidem dignorum, literas testimoniales, & famam, dum modò de ea certus sit moraliter. Donat. *To. 2. tr. 7. q. 9. n. 8. Barbof. juris eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Pass. de elect. c. 33. n. 138.* citans pro hoc Abb. *in c. postquam, de elect. n. 5. Anchar. n. 3. Lavor. de elect. c. 25. n. 59. Sigism. dub. 44. n. 8. Peyr. in formular. lit. C. c. 18. n. 7. Salgad. de potest. regia. p. 2. c. 13. n. 15.* & plures alios, ac dicens sic servari in Ordine Prædicatorum, Minorum ac Minimorum, probatque id Pass. *ex c. indemnitatibus, de elect. in 6.* ubi §. *sane.* dicitur: *tunc super objectis partis alterius, si qui fuerint, & super aliis, quæ in tali negotio sunt inquirenda ex officio, plene sine strepitu iudicii & figurâ per Superiorem inquiratur primitus, an requam confirmetur eadem electio, vel etiam infructur: qui textus etiam loquitur de electione Abbatissæ, quia tamen favorabilis, intelligatur ab AA. universali ter, qui non in alio sensu intelligant & explicant *c. postquam, de elect. citatque pro hoc potremo Castell. de elect. c. 14. n. 47.**

Questio 486. An ergo possit confirmator in confirmando vel cassando electionem uti notitiâ privatâ?

Respondeo: id confirmatorem non posse; sed semper debere secundum allegata & probata procedere, Pass. *de elect. c. 33. n. 140.* dicens esse conclusionem ex terminis manifestam, & *n. 144.* ubi pro hoc citat Portell. *p. 2. casu. 4. n. 3.* Lavor. *variar. lucubrat. tit. 4. de elect. c. 25. n. 59. Peyr. in formular. lit. C. c. 18. n. 6. & 7. Donat. in pr. p. 2. tr. 7. q. 9.* qui tamen postremus expressè contrarium tenere

vide-

videur, dum *loc. cit. n. 6.* ait: amplia, ut ipsi confirmatori integrum sit, confirmare vel cassare electionem, prout sibi secundum scientiam privatam vel publicam videbitur bono communi expedire. Tamen enim confirmator non teneatur ad solemnitates juris, sed, ut dictum paulò ante, in confirmando & cassando juxta *Clem. dispendiosam, de iudicib.* possit simpliciter de plano, & sine strepitu & figura iudicii, solà rei veritate inspectà iudicare: & ut Salgad. *ubi ante ex Abb. conf. 41. n. 1.* Barbof. *l. 1. v. 10. 4. n. 27.* apud Pass. *cit. n. 140.* necesse non sit, ut processum fabricet, & coram Notario testium depositiones sumat, sed sufficiat, ut scripturà per aliorum scripta, vel voces animum suum informet & conscientiam; intelligendo nimirum id, quando confirmator non procedit ad instantiam partis, sed officio. Verumtamen cum confirmator in confirmando vel cassando non sit privata persona, sed publicè ut Pass. pluribus probat *n. 139.* debet uti iudex *verè* ea observare, quæ de iure naturæ & gentium necessaria sunt, licet summarè, simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura iudicii iudicium suum possit exercere. Pass. *num. 139.* Iudex namque quicumque, etiam habens facultatem iudicandi sine ordine iudicii, solà facti veritate inspectà, etiam si sit princeps supremus, non potest iudicare sine illo ordine iudicii, quem præcipit lex naturalis & divina; inter illa autem, quæ iure naturæ omnino sunt substantialia iudicio, sunt hæc tria; scilicet citatio, probatio & defensio (uti id de singulis pluribus auctoritatibus stabilit Pass. *n. 141.*) adeoque servanda, etiam in iudicio, in quo iudex sine figura iudicii iudicat secundum conscientiam suam, solà veritate facti inspectà. Quamquam in his distingui debeat substantia horum trium actuum, & solemnitas, quam habent ex iure positivo; quam solemnitatem iudex, qui in iudicando ab ordine juris est absolutus, non tenetur in citationibus, probationibus & defensionibus servare, sed solum eorum substantiam. Pass. *cit. n. 141.*

2. Hinc itaque confirmator, ut Pass. *num. 142.* etsi possit iudicare secundum conscientiam, incitatum tamen & indefensum non potest privare iure suo. Sic, esto non sit adstrictus ad examinandos testes cum iuramento, & loco probationum accipere possit etiam testimoniales fideles, & ex quo iudicare potest solà inspectà veritate facti, admittere probationes non conclusentes & persuasivas, etiam leviores, seu eas, quæ ad formalitatem juris positivi non perveniant; debent tamen ex esse tales, ut convincant & mortaliter certum reddant.

3. Unde jam rectè concluditur, non posse eum purè ex scientia privata, seu privatim acceptà, seu habità procedere. Si enim, ut inquit D. Thom. *2. 2. q. 67. a. 2.* iudicare pertinet ad iudicem, secundum quod fungitur publicà potestate, & ideo informari debet in iudicando non secundum id, quod ipse novit, sed secundum id, quod sibi innotescit tanquam personæ publicæ &c. & confirmator est iudex, & ut talis, etiam dum summarè sine strepitu iudicium exercet, debet procedere ex notitia acquisita ab eo, ut iudice & publicà personà in ordine ad confirmationem, qui est actus publicus ad publicum bonum Ecclesiæ promovendum. Siquidem, ut ait Pass. *n. 144.* non in iure positivo, sed natura fundatur hoc ipsum, quòd, dum iudicare ex natura rei est publicæ potestatis, & potestati correspondere debet notitia, seu informatio, potestati publicæ correspondeat informatio, seu notitia

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

publica, quæ ordinatur ex natura rei ad bonum rei publicæ visibilis. Et certè aliàs, si liceret iudicibus ex privata & secreta notitia, non deducibili ad forum publicum iudicare, esset repositum iudicium in voluntate iudicantium, qui ex quocunque iudicio sibi benè viso impunè iudicarent, nec iudicati possent se defendere, quo nihil execrabilius. Pass. *cit. num. 144.* ubi etiam addit, hunc esse sensum communem DD. asserentium, canones supra citatos, obligantes confirmatorem se quàm diligentissimè informare de meritis causæ, intelligendos de informatione, quæ fit ex publica potestate, & ad publicum confirmandi & cassandi actum proportionata, & ex qua visibiliter possit formari iudicium, ut Ecclesiæ apparere possit, an fuerit rationabile nec ne, & confirmator ex hoc sit dignus vellaude vel pœnà, irrationabiliter confirmantibus à SS. Canonibus statutà.

4. Ostendit quoque Pass. *n. 145.* quòd in Ordine Dominicanorum confirmatio aut cassatio non fiat ex notitia secuta; dum Patres discreti, ex quorum votis procedit ad confirmationem vel cassationem Provincialis, dant quidem iudicium suum per vota secreta, non tamen informatum solà notitià secretà, sed ex causâ per publicas scripturas aut testimonia publica in dictorum Patrum concilio examinata; Unde etiam ait, si quis dictorum Patrum ex causâ sibi soli nota daret votum suum pro cassatione electionis, injustè ageret & peccaret; quia in iudicio externo, in quo non habet votum, nisi ut publica persona, ageret ut persona privata.

5. Proinde jam non est eadem in Electore & confirmatore libertas, ut quia ille potest procedere ex privata, secreta, & sibi soli propria notitia, & non deducibili unquam ad forum externum, possit suum iudicium formare, & non eligere vel eligere, quem iudicat eligendum, vel non eligendum; ita etiam confirmator possit ex simili scientia formare suum iudicium, confirmare electionem vel eandem cassare. Pass. *n. 134.* (ubi etiam vide hujus discriminis rationem) contra Bannez *2. 2. q. 67. a. 2. ad 2.* ab eodem Pass. citatum. *n. 133.*

Quæstio 487. An & qualiter, antequam procedatur ad confirmationem, citandi habentes interesse?

1. Respondeo primò: dum electio in concordia celebrata non est, sed vel duæ electiones factæ; vel etiam dum uni electioni se opposuere alii, qui, ne confirmaretur, adeoque electus coelectum habet vel oppositorem, seu electionis suæ adversarium alium unum aut plures habet, ii ad causam suam agendam sunt nominatim citandi ante confirmationem.

2. Respondeo secundò: si verò nullus talis est coelectus seu competitor, aut alius oppositor, per generale edictum valvis Ecclesiæ (in qua celebrata est electio, ut Pirh. *loc. max. citand.*) affixum, in quo, si qui sint, qui electionem, quò minus confirmetur, impugnare velint, peremptoriè citentur ad diem definitum (& ut Pirh. ad locum confirmationis faciendæ) causas impugnandæ electionis impediendæque confirmationis dictum. Idque etiam, licet electio facta in concordia, id est, unica nemine opponente celebrata fuerit; quod nisi factum, seu si hæc omiſsa, confirmatio subsequuta sit omnino irrita, Barbof. *juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 251.* (ubi etiam,

R

citato